

Kövek

Néhány évvel ezelőtt indológus barátommal Ladakhba akartunk eljutni. „Kis-Tibet”-nek is hívják a Karakorum és a Himalája keleti láncai közé szorult, átlagosan 3000 méter magasan fekvő medencét, melyet hétezer méternél is magasabb hegyek vesznek körül. Ez az Indus folyó felső folyása. Kasmir felől jobban járható lett volna az út, de a terület már akkor is különösen veszélyes volt a külföldieknek, és az odajutásra sem kaptunk volna engedélyt. Van repülőjárat is a tibeti kultúrához tartozó, noha ma már felerészben muszlimok lakta vidék fővárosába, Lehbe. A ritkán lakott területre el lehet jutni, mindenestre a legromantikusság, dél felől, a Himaláján keresztül is: a Tangla La 5328 méterével a világ legmagasabb, rendszeres közlekedésre használt hágója. Delhiből indultunk, az akklimatizáció miatt naponta mindig ezer méterrel magasabban fekvő településen kerestünk szállást, így közvetlenül az átkelésre készülve néhány napra Keylong városkában álltunk meg. Innen túráztunk a környező magaslatokra. Az egyik kolostor szerzetesei azt ajánlották, hogy egy félnapos „kirándulással” menjünk fel a hegygerincen álló szentélyhez, mert mindkétfelé csodálatos a kilátás, a zárandokok is arra szoktak fölkapaszkodni, és ha hajnalban indulunk, estére visszaérkezünk. A katonai-védelmi okokból egyébként is félrevezető térképen nem jelezték az utat. A szerzetesek azt mondták, csak kövessük a kőrakásokat, és emlékeztettek arra, hogy minden úton járónak illik — vagy inkább kötelessége — folyamatosan egy követ tenni az útba eső rakásokhoz, hogy az utánuk jövők is lássák az irányt. A földön kúszó apró cserjék s a füvek között még látszott az ösvény, de főntebb csak a szélnek-esőnek kitett kőrakások igazítottak el. Volt is úgy, hogy hosszú időre eltévesztettük az utat: kivehető jelzés híján emberi kezek művének gondoltuk, ami természetes képződmény volt. A Himalájában elég sok a kő.

Folyóiratunk is hasonló. Útjelző — nem önmagáért van, hanem az egyházzene, vagyis, eszményi esetben, az istentisztelettel egy egyházzene biztosabb irányáért. Ha a domborzati viszonyok miatt ritkábban állnak a kőrakások, akkor magasabbra rakjuk őket. Így történt most is. És az is igaz, hogy az időjárás és a természetes földmozgás miatt újra kell rakni az útjelzőket. Szinte minden témát érintettünk már, amelyek most új megvilágításban vagy részletezve kerültek a testes lapszámba. De bizonyosan újra- meg újra el kell mondani, mégpedig pontosabban, jobb anyagismerettel, jobb példákkal, a régi igazságokat is, hát még az új fölfedezéseket. Többször szenteltünk már jelentősebb terjedelmet az ének nyelve, az istentisztelet nyelve, a Szentírás nyelve, a szent nyelv kérdésének is. A szakrális nyelvnek, melyen hitünk szerint az Isten kiváltképpen szól, s amelyen nemzedékek hittapasztalata szerint kiváltképpen szólhatnak az Istenhez. Ismételtünk régi igazságokat, de egy évtized alatt is sokat tapasztaltunk; olvastunk is mások gondolatairól. S gondolkodtunk ezen-azon.

Erre is igaz az evangélium figyelmeztetése: ha ti hallgattok, a kövek fognak beszélni majd.